

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Марковський О.А., аспірант, 2 курс, спеціальність 051 Економіка;
Інститут агроекології і природокористування НААН України
Науковий керівник: *Височанська М. Я.*, д.е.н., старший дослідник,
заступник директора з наукової роботи та інноваційного розвитку

Війна в Україні завдає значних збитків довкіллю, які станом на початок лютого 2023 р. оцінюються Державною екологічною інспекцією України на суму близько 1,9 трлн грн. Понад 59 тис га лісів та інших насаджень знищено та випалено ракетами і снарядами, їх відновлення триватиме протягом кількох десятків років [1]. 2,9 млн га лісів мають різні рівні пошкодження, 1 млн га розташовано в окупованій зоні, а понад 690 тис га потребують розмінування [2].

Воєнні конфлікти є складною проблемою, яка супроводжується серйозним впливом на природне середовище та лісові території. Ліси, як важлива складова нашої природи, зазнають значних збитків під час воєнних конфліктів, і це має далекосяжні наслідки для природних ресурсів, біорізноманіття та клімату. Однак, лісовідновлення в цих умовах може мати важливе економічне значення. Під час воєнних дій лісові масиви піддаються руйнуванню через вибухи, пожежі, рубки дерев та інші руйнівні дії. Це веде до великих втрат лісових ресурсів та порушує природний процес відновлення лісів [3].

Пошкодження, нанесені лісовим зонам у зв'язку з військовими діями, можуть мати серйозні та тривалі наслідки для природи та людей. Для відновлення екосистем лісів важливо оцінити обсяг збитків та ідентифікувати, які види флори та фауни вимагають пріоритетного втручання. Таке втручання може включати розробку та реалізацію програм реабілітації та переміщення рослин і тварин [4]. Дані дії спрямовані на забезпечення відновлення біорізноманіття та стабілізацію екологічного балансу в постраждалих регіонах. Важливість такого підходу полягає в тому, що він не лише сприяє відновленню лісових масивів, але й відіграє ключову роль у збереженні природних середовищ існування, що є критично важливим для підтримки екологічної рівноваги та біологічної різноманітності. Також, залучення громадськості та розробка освітніх програм можуть сприяти підвищенню обізнаності про важливість лісів і необхідність їх збереження та відновлення після воєнних руйнувань.

Розвиток еколого-економічної оцінки лісовідновлення в умовах воєнного стану включає кілька ключових аспектів, які дозволяють глибше зрозуміти та ефективніше реагувати на виклики, пов'язані з відновленням лісових територій після конфліктів. Ось деякі з основних аспектів:

- ✓ **оцінка збитків:** включає детальне кількісне та якісне оцінювання руйнувань, завданих лісовим екосистемам. Оцінка повинна враховувати не тільки безпосередні пошкодження дерев і рослинності, але й втрату біорізноманіття, зміну водного режиму та ерозію ґрунтів;

- ✓ **економічна вартість біорізноманіття:** визначення економічної вартості лісових ресурсів та біорізноманіття допомагає у розумінні загальних втрат від воєнних дій і встановленні пріоритетів для відновлення. Це також включає оцінку послуг екосистем, які були втрачені або пошкоджені;

- ✓ **розробка стратегій відновлення:** розробка ефективних стратегій відновлення вимагає комплексного підходу, який враховує екологічні, економічні та соціальні аспекти. Це може включати відновлення природних лісів, агролісомеліорацію, створення захисних лісосмуг та відновлення середовища проживання для ключових видів фауни;

- ✓ **залучення громад:** важливо залучати місцеві громади у процес відновлення, враховуючи їхні потреби та знання. Громадська участь допомагає забезпечити підтримку та стійкість проектів відновлення;

- ✓ **моніторинг та оцінка:** регулярний моніторинг і оцінка ефективності відновлювальних заходів є критично важливими для коригування стратегій і тактик у відповідь на виклики, що виникають. Це також включає моніторинг змін у біорізноманітті та послугах екосистем;

- ✓ **фінансування відновлення:** забезпечення адекватного фінансування є ключовим фактором успіху відновлювальних програм. Це може включати

різноманітні джерела фінансування, такі як державні бюджети, міжнародна допомога, фонди охорони навколишнього середовища, приватні інвестиції та гранти від неурядових організацій. Активне залучення міжнародних донорів та інвесторів може суттєво сприяти масштабуванню та ефективності проектів відновлення, особливо в умовах обмежених національних ресурсів.

Важливим є також розробка прозорих та ефективних механізмів управління фінансами, які гарантують, що кошти використовуються цільовим та ефективним аспектом. Встановлення чітких критеріїв та індикаторів успіху дозволяє відстежувати прогрес і адаптувати стратегії відновлення за потреби. Крім того, інвестиції у наукові дослідження та інновації можуть сприяти розробці новітніх технологій та методів відновлення, які будуть більш ефективними та стійкими на довготривалу перспективу. Економічні стимули, такі як податкові пільги, кредити на пільгових умовах та гранти для фермерів та власників земель, які беруть участь у програмах відновлення лісів, можуть додатково заохочувати приватну участь і інвестиції у ці ініціативи. Такий підхід не тільки сприяє відновленню лісів, але й стимулює місцеву економіку, створюючи нові робочі місця та розвиваючи сталі господарські практики.

Список використаних джерел

Державна екологічна інспекція України повідомляє / Державна екологічна інспекція України. Офіційний веб-портал. URL: <https://dei.gov.ua/post/2512>

Публічний звіт голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2022 рік. URL: <https://forest.gov.ua/storage/app/sites/8/public/zvit/publicnii-zvit-za-2022.pdf>

Stepchuk, Y. Mathematical modeling of economic losses caused by forest fire in Ukraine. Handbook of Research on Improving the Natural and Ecological Conditions of the Polesie Zone, 2023, pp. 372–383

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ, СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ
ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ"**

**7 - 8 березня 2024 р.
м. Київ, Україна**

УДК 332.3:528.4:551.583 «364» «366»

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 19 квітня 2024 року

Рецензенти:

Євсюков Т.О. – доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. – доктор економічних наук, доцент;

Мединська Н.В. – доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення і зміни клімату (GEOPOINT - 2024). Збірка наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, студентів та аспірантів (м. Київ, 7-10 березня 2024 р.) / За науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2024. 223 с.

У збірці наукових праць подаються результати досліджень, присвячених ролі землевпорядкування і топографо-геодезичних та картографічних вишукувань у вирішенні проблем відбудови пошкоджених і зруйнованих російськими військами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних, енергетичних, водогосподарських та промислових споруд, природозаповідних, історико-культурних та інших складових навколишнього середовища України. Також висвітлюються питання, пов'язані з дослідженням впливу змін клімату на стан і використання земельних та водних ресурсів.

Для фахівців у сфері геодезії, картографії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

Відповідальний за макетування і друк: доц. **Бутенко Є.В.**

I

S
B

N

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024